

סמסטר א', תש"פ . קורס מס' 1041.1102

יום ב' 08:30-10:00

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה למדעי החברה

החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

מבוא לסוציולוגיה

פרופ' ניסים מזרחי

מתרגלות/ים: גב' גל ליפשיץ, גב' דבורה וננסיה, מר יוסף לאור, מר עופר תבל

תיאור הקורס:

הסוציולוגיה הינה תחום ידע העוסק בחקר החברה האנושית ובמיקומו/ה של האדם/החווה בתוכה. הקורס יציג את היסודות התיאורטיים והמתודולוגיים של החשיבה הסוציולוגית בת ימינו. הקורס יתחלק למספר חטיבות, בהן נציג את עקרונות החשיבה הסוציולוגית ונדון בסוגיות חברתיות עכשוויות ממגוון נקודות מבט תיאורטיות.

שעות קבלה:

<u>שם המתרגלת</u>	<u>דואר אלקטרוני</u>	<u>שעת קבלה</u>
יוסף לאור	Josef.laor14@gmail.com	חמישי 13:00-14:00 (בתיאום מראש)
עופר תבל	Ofer.tevel@gmail.com	רביעי 13:00-14:00 (בתיאום מראש)
דבורה וננסיה	Debven.socio@gmail.com	שני 10:00-11:00 (בתיאום מראש)
גל ליפשיץ	gallifshitz@mail.tau.ac.il	שני 12:00-13:00 (בתיאום מראש)

דרישות הקורס

- קריאה שוטפת של פריטי הקריאה כפי שהם מופיעים בסילבוס (לקרוא את פריטי הקריאה עד השיעור הרלוונטי ולא לאחריו).
 - מעקב אחרי ההודעות המועלות לאתר הקורס, בו ניתן למצוא סריקות של פריטי הקריאה והודעות בדבר המטלות והבחינה. כתובת האתר: moodle.tau.ac.il.
 - מבנה הציון הסופי:
- א. דו"ח קריאה באורך עד עמוד, על מאמר אחד מתוך חומר הקריאה עד שבוע 4. יוגש עד תרגול מס' 4 (עוברת או לא עוברת).
- ב. בוחן מושגים - ייערך בשבוע 6 (10% מהציון).
- ג. מטלת אמצע - תוגש עד שבוע 9 (20% מהציון).
- ד. בחינה מסכמת (70% מהציון).

סילבוס ורשימת קריאה

פריטים המסומנים ב = פרטי רשות והעשרה.**

שבוע 1: מהו "החברתי"? מקורות החשיבה הסוציולוגית

ברגר, פיטר. 1985. "סוציולוגיה כבידור ליחיד" ו"סוציולוגיה כצורה של תודעה". בתוך: הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה. תל אביב: עם עובד. עמ' 32-9; 60-33.

Mills, C. Wright. 2000. "The Promise." In *The Sociological Imagination*, by C. Wright Mills, 5-11. New York: Oxford University Press.

מושגים: דמיון סוציולוגי, פעולה חברתית, חברה

שבוע 2: גישות תאורטיות מרכזיות – סדר והרמוניה

דורקהיים, אמיל. 2006. "מהי עובדה חברתית?". בתוך: הכללים של המתודה הסוציולוגית. תל אביב: רסלינג. עמ' 59-57.

דורקהיים, אמיל. 2002. "התאבדות כתופעה חברתית" בתוך: התאבדות. תל אביב: נמרוד. עמ' 180-165.

מושגים: עובדה חברתית, תודעה קולקטיבית, לכידות חברתית ופיקוח חברתי

שבוע 3: גישות תיאורטיות מרכזיות – מתח וקונפליקט

מרקס, קרל ואנגלס, פרידריך. 1999. "המניפסט הקומוניסטי". בתוך: **היחיד והסדר החברתי**. דניאל רוט-הלר וניסן נוא (עורכים). תל אביב: עם עובד. עמ' 305-295.

היילברונר, רוברט. 2012. "המערכת הקשיחה של קרל מרקס". הפילוסופים הארציים. ירושלים: שלם. עמ' 181-145.

מושגים: מעמד, פרולטריון, בורגנות, תשתית מטריאלית, מבנה-על

שבוע 4: אי שוויון חברתי- (המשך של גישת הקונפליקט)

ובר, מרס. 1999. "מעמד, סטטוס, מפלגה". בתוך: **היחיד והסדר החברתי**. דניאל רוט-הלר וניסן נוא (עורכים). תל אביב: עם עובד. עמ' 345-332.

בורדייה, פייר. 1979. "שלוש דרכים להיבדל". מתוך *Pierre Bourdieu, La Distinction*, עמ' 215-204. תרגום מצרפתית: ז'יזל ספירו וגדי אלגזי.

** ובר, מקס. 1984. "הטיפוסים של סמכות ותיאום מחייב", בתוך: **מדינה וחברה**. ש. אייזנשטדט ע. גוטמן י. עצמון (עורכים). תל-אביב: עם-עובד. עמ' 48-34.

מושגים: מעמד (לפי ובר), סטטוס, מפלגה (לפי ובר), היבדלות, טעם, הביטוס

שבוע 5: גישות תיאורטיות מרכזיות - אינטראקציה סימבולית

גופמן, אירווינג. 1989. "הקדמה". בתוך: **הצגת האני בחיי היומיום**. תל אביב: רשפים. עמ' 13-24.
ברגר, פיטר ל. ולאקמן, תומאס. 1999. "מיסוד". בתוך: **היחיד והסדר החברתי**. דניאל רוט-הלר וניסן נוח (עורכים). תל אביב: עם עובד. עמ' 395-408.

מושגים: הגדרת מצב, ניהול רושם, שיבוש בהגדרת מצב, מיסוד

שבוע 6: תיוג, אחרות וחיברות

גופמן, אירווינג. 1983. "סטיגמה וזהות חברתית". בתוך: **סטיגמה**. תל אביב: רשפים. עמ' 7-20
בקר, ה.ס. 1999. "חניכותו של מעשן המריחואנה". בתוך: **היחיד והסדר החברתי**. דניאל רוט-הלר וניסן נוח (עורכים). תל אביב: עם עובד. עמ' 101-112.

** Lamont, M., and Mizrachi, N. (2012). "Ordinary People Doing Extraordinary Things: Responses to Stigmatization in Comparative Perspective". *Ethnic and Racial Studies*, 35(3):365-381.

מושגים: חיברות, סטיגמה, האחר, קרימינליזציה

שבוע 7: מגדר

Lever, Janet. 1976. "Sex differences in the games children play." *Social problems* 23.4: 478-487.

וולף, נעמי. 2004. **מיתוס היופי: על השימושים בייצוג של יופי נגד נשים**. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד. עמ' 19-26.

הרצוג, חנה (2006). "מגדר", בתוך: אורי רם וניצה ברקוביץ (עורכים) **אי/שיוויון**, באר שבע: אוניברסיטת בן גוריון, 220-227.

** ברקוביץ ניצה, 1999 "אשת חיל מי ימצא?" נשים ואזרחות בישראל" **סוציולוגיה ישראלית** ב (1), ע' 277-317.

מושגים: מין, מגדר ומיניות, תיאוריה קווירית, פמיניזם: שלושת הגלים

שבוע 8: אתניות וגזע

שנהב, יהודה. 2006. "אתניות". בתוך: **אי/שיוויון**. אורי רם וניצה ברקוביץ (עורכים). באר שבע: אוניברסיטת בן גוריון. עמ' 55-63.

כזום, עזיזה. 1999; "תרבות מערבית, תיוג אתני וסגירות חברתית: הרקע לאי-השוויון האתני בישראל", **סוציולוגיה ישראלית** א (2), ע' 385-428.

** Richard Alba. 2005. Bright vs. blurred boundaries: Second-generation assimilation and exclusion in France, Germany, and the United States. *Ethnic and Racial Studies* Vol. 28 No. 1 January 2005 pp. 20-49.

מושגים: תיוג אתני, אוריינטליזם, הדרה (exclusion), גבול חברתי

שבוע 9: רציונאליות, פרופסיה והניהול המודרני

שנהב, יהודה. 1991. **אידיאולוגיות ניהול בעידן הרציונליות**. האוניברסיטה המשודרת. עמ' 36-82.

קונדה, גדעון. 2000. **מהנדסים תרבות: שליטה ומסירות בחברת היי טק**. פרק 1, עמ' 9-36.

** ובר, מקס. 1993. "בירוקרטיה". בתוך: רוט-הלר, דניאלה וניסן נוא (עורכים), היחיד והסדר החברתי. תל-אביב: הוצאת עם עובד. עמ' 222-229. (קריאת רשות)

מושגים: רציונליות, אידיאולוגיית הניהול הרציונאלי, תרבות ארגונית חזקה, שליטה נורמטיבית, סוגי הסמכות לפי ובר

שבוע 10: דת וחילון

Durkheim, Emile. 1995. *Elementary Forms of Religious Life*. The Free Press Publishing. Pp. 418-425.

ברגר, פיטר. 2008. "המודרניות והאתגר החדש של הדת". **תכלת** 32, קיץ התשס"ח, 2008.

מושגים: קדוש וטמא לפי דורקהיים, חילון

שבוע 11: לאום ומודרניות

אנדרסון, בנדיקט. 1999. **קהיליות מדומיינות: הגיגים על מקורות הלאומיות ועל התפשטותה**. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 35-68.

סמית, אנתוני ד'. 2002. **האומה בהיסטוריה**. ירושלים: החברה ההיסטורית הישראלית. עמ' 84-100.

** גירי, פטריק. 2005. "מיתוסי ייסוד קמים לתחיה". **זמנים: רבעון להיסטוריה**. חוברת 89, עמ' 32-35.

מושגים: קהילה מדומיינת, התכונות המקודשות של האומה, לאום ודת

שבועות 12 ו-13: הרחבה וסיכום